

ساخت فیلم کوتاه از صفر

راهنمای کامل

ریزان پروداکشن هاوس

مجید کیانیان

[\$]

ساخت فیلم کوتاه با بودجه صفر

ناشر: کتاب آبان

ناشر همکار: انجمن سینمای جوانان ایران

مؤلف: ریزان پروداکشن هاوس

مترجم: مجید کیانیان

ویراستار: مهرنوش مهدوی حامد

مدیر هنری و طراح جلد: احسان رضوانی

صفحه آرایشی: اکیله آبان (عاطفه چهاردولی)

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: «ناش»

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۲

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۲۵-۵۲-۲

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

عنوان و نام پدیدآور: ساخت فیلم کوتاه با بودجه صفر؛ راهنمای کامل / ریزان پروداکشن هاوس، [مترجم] مجید کیانیان؛ ویراستار مهرنوش مهدوی حامد. مشخصات نشر: تهران: کتاب آبان، انجمن سینمای جوانان ایران، ۱۴۰۲. مشخصات ظاهری: ۱۲۸ ص. شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۲۵-۵۲-۲ وضعیت فهرست نویسی: فیا

پادداشت: به مناسبت چهلمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران. پادداشت: عنوان اصلی: Making short films with zero budget a complete guide. موضوع: فیلم‌های کوتاه -- راهنمای آموزشی Short films -- Study and teaching فیلم‌های کوتاه -- تولید و کارگردانی Short films -- Production and direction شناسه افزوده: کیانیان، مجید. ۱۳۶۲ - شناسه افزوده: ریزان پروداکشن هاوس Rizan Production House شناسه افزوده: انجمن سینمای جوانان ایران شناسه افزوده: رده بندی کنگره: PN۱۹۵/۹ رده بندی دیویی: ۷۹۱/۴۳۰۳۲ شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۱۲۵۳۲

تهران | خیابان انقلاب | خیابان فخررزی | کوچه فاتحی | دریاان | شماره ۲ | طبقه همکف | واحد ۱۰ | آکد پستی: ۱۳۱۴۳۳۴۸۶۶ | (شماره تماس: ۰۲۱) ۶۶۹۵۵۰۱۲ | وبسایت: www.abanbooks.com | پست الکترونیک: info@abanbooks.com

ساخت فیلم کوتاه با بودجه صفر، راهنمای کامل

فهرست

۷	 مقدمه مترجم
۱۱	 فصل اول: مقدمه
۱۷	 فصل دوم: تجهیزات دوربین
۲۵	 فصل سوم: نورپردازی
۳۳	 فصل چهارم: صدا
۴۱	 فصل پنجم: وسایل صحنه
۴۵	 فصل ششم: مکان
۵۳	 فصل هفتم: فیلم نامه
۶۳	 فصل هشتم: استخدام بازیگران
۷۳	 فصل نهم: آرشو لباس
۷۷	 فصل دهم: عوامل
۸۹	 فصل یازدهم: خلاق باشید
۹۵	 فصل دوازدهم: پیش تولید
۱۰۱	 فصل سیزدهم: تولید
۱۰۷	 فصل چهاردهم: موسیقی
۱۱۱	 فصل پانزدهم: تدوین
۱۱۹	 فصل شانزدهم: بازاریابی و پخش
۱۲۷	 فصل هفدهم: سخن آخر

مقدمه مترجم

چرا این کتاب اهمیت دارد؟ از زمانی که به سینما علاقه مند و مثل هر کس دیگری شیفته تولید فیلم شدم، به دنبال نمونه های مطالعاتی و آموزشی مختلف میان کتاب های منتشر شده در خصوص فرایند تولید فیلم در سینما بودم، اما با وجود تلاش های صورت گرفته در نگارش، برگردان و انتشار این کتاب ها، متأسفانه، هیچ کدام برای یک جوان نوپای علاقه مند به فیلم سازی کارآمد نبودند. امروز کتاب های متعددی در عرصه تهیه و تولید فیلم به چاپ رسیده و اغلب آنها (و نه همه آنها)، برخلاف کتاب حاضر، به جامعه مخاطب، که علاقه مندان دوره های فیلم سازی و به خصوص هنرجویان انجمن سینمای جوانان ایران را شامل می شود، آسیب هایی وارد می کند که شاخص ترین آنها عبارت اند از: به روز نبودن و غیر کاربردی بودنشان. قدیمی بودن به این معنا که این کتاب ها رویکردها و روش هایی را تبیین می کردند که عموماً با ذات دگرگونی پذیر عرصه های تولید و پخش سینما، آن هم فیلم کوتاه با مختصات ویژه اش، همراه نبودند و اغلب شیوه هایی را عرضه می کردند که، به رغم اهمیت مباحث بنیادینشان، در سطح کلان، هنرجو با نگاهی به فناوری های پیرامون خود آنها را ناکارآمد می یافت. نکته دوم، یعنی غیر کاربردی بودنشان، در واقع اهمیت بیشتری دارد، آن هم به یک دلیل بسیار مشخص که اغلب مکتوبات مذکور فرایند تولید در فیلم های بلند داستانی یا مستند را به ما می آموزانند؛ با آن حجم از بودجه و عوامل و روندها و ساختارها. بدیهی است چنین ساختاری برای جوانی غیر حرفه ای، با بودجه اندک که اغلب برآمده از سرمایه شخصی است، چندان نمی تواند سودمند باشد، چه اینکه در مواجهه با این مباحث سینماگر نوپای ما مجبور به حذف بسیاری عوامل می شد، آن هم در شرایطی که از لزوم آن بی اطلاع بود!

کتاب حاضر به این دلیل توصیه می‌شود که ویژگی‌هایی دارد که نه تنها آسیب‌های ذکرشده را برطرف می‌نماید، بلکه کیفیتی دارد که می‌تواند همراه و مشاور خوبی برای تولید فیلم‌های کوتاه به اصطلاح آماتوری اما ارزشمند محسوب شود. نخست آنکه کتاب در سال‌های ابتدایی دهه سوم قرن حاضر به نگارش درآمده، یعنی سال ۲۰۲۰. به این معنا، با توجه به چاپ نخست آن در کشور، کتابی روزآمد و مبتنی بر فناوری‌های روز است و گواه این مدعا محتوای درون آن است. ناشر و مؤلف این کتاب نیز یک کمپانی کوچک آمریکایی است که تجربه فراوانی در عرصه تولید مستقل فیلم کوتاه دارد. بدین رو، کتاب از آسیب‌های متداول نمونه‌های مشابه مبرا است؛ یعنی هم به روز است و هم کاربردی. چون به طور خاص بر مبنای مختصات شاخص‌های تولید فیلم کوتاه به نگارش درآمده است. نکته مهم دیگر، و از ویژگی‌های این کتاب که آن را برای هنرجویان نوآموز فیلم‌سازی بسیار سودمند می‌سازد، این است که محتوای آن سرشار از نمونه‌ها و مثال‌هایی است که علاوه بر آسیب‌شناسی تجربیات موفق یا شکست خورده در امر تولید ترفندهایی برای بهبود شرایط ساخت فیلم با در نظر گرفتن ماهیت محدود بودجه عرضه می‌کند. امری که بسیار با تجربیات متداول تولیدی در سینمای کشور و به خصوص عرصه فیلم کوتاه هم‌خوان و هم‌راست است. مثلاً بارها شنیده و دیده شده که تصویربرداران شاخص کشور و یا مراکز اجاره و تأمین تجهیزات برجسته از این موضوع گلایه داشته‌اند که اساساً سینماگران ما، مشخصاً فیلم‌سازان جوان، به تصور اینکه دوربین یا تجهیزات نورپردازی گران‌قیمت تنها دلیل تحقق تام جهان مدنظرشان است، ندانسته، هزینه‌هایی متقبل می‌شوند که به هیچ وجه در آن تولید مشخص ضرورتی ندارد که در صورت نیاز، شواهد زنده آن موجود است. این فقط در دو حوزه تصویر و تجهیزات تصویربرداری است و به استقرا این موضوع را تعمیم دهید به همه حوزه‌ها و عوامل تولیدی دیگر. به هر رو، کتاب حاضر با عرضه پیشنهادها و شواهدی از سینماگران برجسته جهان به نظر محتوای مناسبی است برای مشورت و راهنمایی سینماگران جوان در راستای بسط نگاه در تولید محتوایی با حداقل اسراف و افراط بودجه و بالاترین کیفیت ممکن از ایده پردازی تا تولید و مورد مهم پخش و بازاریابی.

نکتهٔ واجد اهمیت دیگری که در بند آخر این بخش باید مورد توجه قرار گیرد اصطلاح «بودجهٔ صفر» است. عنوان کتاب نباید این تصور را در خواننده ایجاد کند که هدف کتاب تولید فیلم بدون هزینه یا به قولی هزینهٔ صفر است. این اصطلاح بیشتر یک مفهوم است به این معنا که برای تولید فیلم کوتاه نیازی به اخذ بودجه، در هر سطحی، خرد یا کلان، وجود ندارد و با یک سرمایهٔ شخصی اندک اما با استفاده از تمهیداتی که در کتاب عرضه می‌شود می‌توان فیلم کوتاه ارزشمندی، به عنوان نقطهٔ عزیمت یک دوران حرفه‌ای فیلم‌سازی، ساخت. همچنین کتاب به این دلیل که در بستر غیرایرانی به نگارش درآمده، در مواردی پیشنهادهایی عرضه می‌کند که تلاش شده به جهت کاربردی‌سازی، در صورت وجود نمونهٔ داخلی، معادل ایرانی آن عرضه شود اما در مجموع توصیه می‌شود در مواجهه با این موارد، نگاه خلاقانه و تدبیر مورد اشاره و تأکید کتاب مدنظر قرار گیرد. در پایان، با تشکر از انجمن سینمای جوانان ایران در همراهی برای انتشار کتاب، امید است هر روز شاهد کاستن بیش از پیش موانع در راستای پرورش سینماگران نو و تولیدات بدیع آنها در عرصهٔ فیلم کوتاه کشور باشیم.

با تجدید احترام

مجید کیانیان